

Avtale og gjennomføringspunkter om utlendingsfeltet fremforhandlet av Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre.

A: Innledning

Innvandring er en kilde til mangfold, nye impulser og kulturell utveksling. Variasjon bidrar til nyteknung, innovasjon og kreativitet. Samtidig som innvandring har bidratt til økonomisk vekst i Norge og gjort oss til en mer mangfoldig nasjon, ser vi utfordringer knyttet til innvandring og integrering. Folkeforflytninger setter det norske samfunnet på prøve, uansett årsak. Ikke minst gjelder det den norske velferdsstatens bærekraft. Det er derfor nødvendig å regulere innvandringen.

Asylinstituttet er et meget viktig verktøy for å gi beskyttelse til mennesker som er reelt truet, og må ikke misbrukes i noen form. Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser og hjelpe flyktninger. Asylstatus skal innvilges etter individuell behandling og grundig vurdering av søknaden.

Innvandringen til Norge motivert av arbeid og familiegjeningforening/-etablering er i dag mange ganger større enn innvandringen som følge av flukt. Det er et gode at arbeidsinnvandrere ønsker å skape seg en fremtid i Norge. Kunnskap, kompetanse og mangfold bidrar til økt innovasjon og næringsutvikling. Arbeidsinnvandringspolitikken må gi mulighet for opphold på grunnlag av arbeid, også fra land utenfor EØS-området. Særlig må det bli enklere for næringslivet å tiltrekke seg høykompetent arbeidskraft fra andre land.

Alle skal ha samme rettigheter og plikter i Norge, uavhengig av etnisk bakgrunn. Det å stille krav til innvandrere er å vise dem respekt. Samtidig er det viktig med en mer offensiv politikk som sikrer innvandrere tilgang til arbeidsmarkedet.

B: Varig ordning som sikrer sterkere vektlegging av barns situasjon

Barns tilknytning til Norge gjennom flere års botid i Norge skal klargjøres gjennom en regelendring som gjør at utlendingsmyndighetene i større grad vektlegger hensynet til hva som er barnefaglig forsvarlig. Forutsetningen er at foreldrene som hovedregel har medvirket til å avklare sin identitet og bidratt til å muliggjøre retur, men at retur ikke har vært mulig.

Forslag til forskriftstekst:

§ 8-5. *Vurderingen av sterke menneskelige hensyn i lovens § 38 ved søknad om oppholdstillatelse fra barn*

Ved vurderingen av sterke menneskelige hensyn etter lovens § 38, skal barns tilknytning til riket tillegges særlig vekt.

Dersom opphold skal gis på grunn av barnets tilknytning til riket må foreldrene som hovedregel ha medvirket til å avklare egen identitet og bidratt til å muliggjøre retur.

Ved utlendingsmyndighetenes vurdering i slike tilfeller skal følgende vektlegges:

- a) *Barnets alder*
- b) *Barnets behov for stabilitet og kontinuitet*
- c) *Hvor lenge barnet har bodd i Norge*
- d) *Hva slags språk barnet snakker*

- e) *Helsesituasjonen, både fysisk og psykisk*
- f) *Barnets forhold til venner og nærmiljø*
- g) *Omsorgssituasjonen i Norge*
- h) *Foreldrenes mulighet til å gi omsorg ved retur*
- i) *Menneskerettslig situasjon ved retur*

Ved avveining mot innvandringsregulerende hensyn, skal et avslag være barnefaglig forsvarlig.

Høringsutkastet fremlegges avtalepartene før utsending og gjør klart at intensjonen i endringen er at barns beste tillegges større vekt enn i dag.

Forskriftsendring om begrunnelse i vedtak som berører barn:

§ 17-1 a. Begrunnelse i vedtak som berører barn

I vedtak som berører barn, skal det fremkomme

- a) hvilke vurderinger som har vært foretatt av barnets situasjon, herunder hvordan hensynet til barnets beste er vurdert,
- b) hvilke innvandringsregulerende hensyn som er vurdert,
- c) avveiningen som er foretatt mellom eventuelle motstridende hensyn.

Første ledd gjelder likevel ikke dersom det anses åpenbart unødvendig fordi hensynet til barnet uansett ikke har betydning for beslutningen, eksempelvis fordi det gis opphold på annet grunnlag.

Avtalepartene forplikter seg til å følge opp eventuelt merforbruk av ressurser som følge av endringen i budsjettbehandlingene.

C: Engangsløsning for langtidsboende barn og deres familier fra land med returavtale

Definisjon av tid: Utgangspunktet for tidsregningen er når søknaden om opphold første gang ble levert for barnet eller når barnet ble født. Hvis det er dokumentert at barnet i perioden har opphold seg i utlandet, skal denne tiden trekkes fra.

Hvor bor barnet/familien: Vilåret er at barnet bor i mottak eller på annen måte kan dokumentere opphold i Norge.

Status: Engangsløsningen gjelder de som ikke har en tillatelse, ved at de har fått et endelig avslag, og de som ikke har en ferdigbehandlet sak på en gitt dato.

Engangsløsningen gjelder barn og deres familie (foreldre og enslige søsken under 18 år som oppholder seg sammen med barnet) hvor det er mer enn tre år siden søknad om asyl. Forutsetningen er at foreldrene som hovedregel medvirker til å avklare sin identitet. De må komme fra land med returavtale og søknaden må være registrert før returavtalen trådte i kraft.

Forslag til midlertidig bestemmelse – utlendingsforskriften § 8-13:

§ 8-13. Midlertidig bestemmelse om oppholdstillatelse til lengeværende barn

Det skal gis oppholdstillatelse etter lovens § 38 til et barn som har søkt asyl og som per 30. september 2013 hadde minst tre års oppholdstid i Norge. Det er en forutsetning at

- a) barnet bor i Norge uten oppholdstillatelse,
- b) Norge har returavtale med barnets hjemland, og
- c) returavtalen trådte i kraft etter at asylsøknaden ble levert eller barnet ble født.

Oppholdstiden beregnes fra det tidspunkt søknad om beskyttelse ble levert eller barnet ble født i Norge. Senere oppholdstid utenfor Norge skal trekkes fra.

Dersom det gis oppholdstillatelse etter første ledd, skal også barnets foreldre og enslige søsken under 18 år gis oppholdstillatelse etter lovens § 38, med mindre særlige grunner taler imot. Det er et vilkår at vedkommende bor sammen med barnet.

Oppholdstillatelse etter første og tredje ledd skal bare gis dersom foreldrene medvirker til å avklare sin og barnets identitet, *jf. § 17-7*, eller den enslige, mindreårige asylsøker selv medvirker til å avklare sin identitet. I tilfeller hvor den mindreårige reiser uten foreldre, men med andre slektninger, vil ansvaret til å avklare identiteten ligge på disse. Oppholdstillatelse skal ikke gis til en utlending som kan utvises etter lovens § 66 første ledd bokstav b, c, e eller § 126 annet ledd.

D: Lukkede mottak og mer differensierte mottak

1. Igangsette et arbeid for å ta i bruk og gjøre gjeldende bestemmelsene i utlendingslovens §106, første ledd. Herunder vurdere om disse sakene skal kunne behandles av en egen hurtigdomstol før frihetsberøvelse. Loven er;

«En utlending kan pågripes og fengsles når

utlendingen ikke samarbeider om å klarlegge sin identitet i henhold til lovens § 21 eller § 83, eller det er konkrete holdepunkter for å anta at utlendingen oppgir uriktig identitet,

det er konkrete holdepunkter for å anta at utlendingen vil unndra seg iverksettingen av et vedtak som innebærer at utlendingen plikter å forlate riket,

Utlendingen ikke overholder meldeplikt eller pålegg om bestemt oppholdssted etter § 105 første ledd bokstav c, og utlendingen har en sak til behandling som ikke er endelig avgjort eller tidspunktet for utreisefristen ennå ikke er inntrådt,

det er truffet vedtak om utvisning og vedtaket er endelig eller det er ikke gitt utsatt iverksettelse i forbindelse med klage, *jf. § 90*, og det treffes tiltak mot utlendingen med sikte på utsendelse. Det er et vilkår at utlendingen er utvist på grunn av ilagt straff og at det ut fra utlendingens personlige forhold er fare for at utlendingen vil begå nye straffbare handlinger,

utlendingen ikke gjør det som er nødvendig for å oppfylle plikten til å skaffe seg gyldig reisedokument, og formålet er å fremstille utlendingen for det aktuelle lands utenriksstasjon for å få utstedt reisedokument,

utlendingen er i transitt i norsk lufthavn, med sikte på utsendelse, eller

utlendingen utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser og dette er fastslått i et vedtak i utlendingsaken eller i en instruks fra departementet, og det treffes tiltak mot utlendingen med sikte på utsendelse.»

Gjennomføringspunkt:

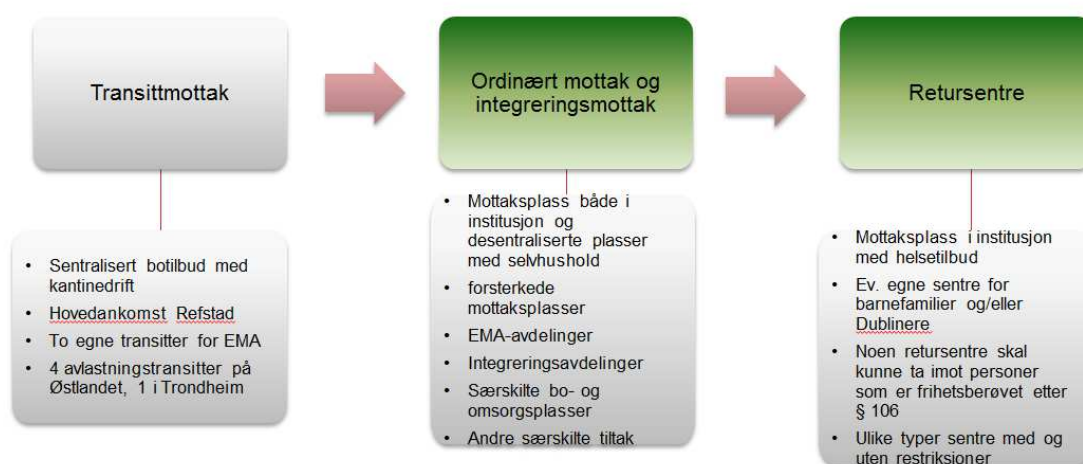
1. Departementet sender ut rundskriv som presiserer behovet for å benytte handlingsrommet i utlendingslovens § 106.
2. Departementet fremmer forslag om endrede bestemmelser om fremstilling for fengsling, hvor regelverket harmoniseres for utlendingssaker og andre fengslingssaker. Konkret forslag til lovtekst finnes i tilleggspunktene bakerst i dette dokumentet, og avtalepartene forplikter seg til å støtte lovforslaget i Stortinget.
3. Departementet fremmer forslag om adgang til å vurdere fengsling av personer som i dag får sakene vurdert i løpet av 48 timer. Konkret endringsforslag finnes i tilleggspunktet bakerst i dette dokumentet, og avtalepartene forplikter seg til å støtte lovforslaget i Stortinget.
4. Departementet undersøker nødvendigheten av ytterligere hurtigbehandling i domstolene og tar opp forslag til eventuelle tiltak med avtalepartene.

Utvikle to nye typer mottak; integreringsmottak for dem som venter på bostedskommune og retursentre for personer og familier med endelig avslag. Noen retursentre skal kunne ta imot utlendinger som får frihetsberøvelse etter § 106, første ledd. Retursentre vil ligne ordinære asylmottak når det gjelder standard, bemanning, aktivitetsnivå og beboersammensetting. Forskjellen vil være en større og gjennomgående oppmerksomhet rettet mot retur, samtidig som integreringsperspektivet faller bort. Dette må gjenspeiles i de ansattes kompetanse.

Gjennomføringspunkt:

1. Regjeringen legger frem forslag om ny mottaksstruktur basert på følgende modell:

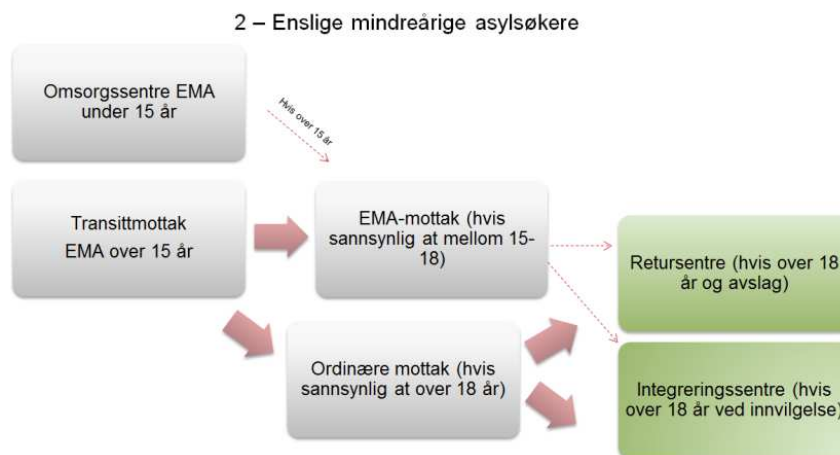
2 – Ny mottaksstruktur

2. Det etableres ordinære retursentre (asylmottak hvor det kun bor personer som skal returneres) primært lokalisert i det sentrale østlandsområdet. Det samarbeides med kommunene om å gi nødvendig helsehjelp og vurderes egen ordning med statlig

finansiert psykologtilbud på retursentrene. Aktiviteten på sentrene skal fokusere på returarbeid, herunder mulighet for å oppsøke og få kontakt med familie og kjente i opprinnelseslandet. Standarden i retursentrene skal være som på ordinære mottak. UDI instrueres i å innføre den nye mottaksstrukturen så snart det lar seg gjøre og legger frem tidsplan for gjennomføring av dette punkt.

3. Det etableres retursenter med høyere sikkerhet enn ordinære retursenter i området Gardermoen ved Trandum i samarbeid med lokale myndigheter. Mottaket etableres med omkring 500 plasser.
4. Trandum utvides i første omgang med én ny modul, og avtalepartene forplikter seg til å støtte dette. Mulighetene for ytterligere utvidelse vurderes ved behov.
5. Dagens struktur for EMA beholdes, men for enslige mindreårige som får avslag eller som skal returneres etter Dublin-avtalen, skal fokus på rask retur styrkes vesentlig.

E: Mer effektiv saksbehandling og raskere retur av personer uten lovlig opphold og kriminelle

2. Begrense muligheten for å fremme omgjøringsbegjæringer ved å gjennomføre endringene foreslått i Prop. 180 L (2012-2013) som innebærer raskere og mer effektiv behandling av grunnløse omgjøringsanmodninger. Rettssikkerheten skal ivaretas og ordningen skal evalueres.

Gjennomføringspunkt:

Endringene settes i kraft så snart som mulig etter Stortingets behandling av prp 180 L (2012-2013). Det vurderes hvordan evaluering skal gjennomføres i 2015.

3. Styrke den juridiske rettleidingen før første søknad, for å sikre at søknaden som fremmes er mest mulig korrekt og gir et godt grunnlag for å få saken vurdert etter norsk lov.

Gjennomføringspunkt:

Det gjennomføres en evaluering av informasjonen og veiledningen asylsøkere får under hele asylprosessen, særlig med sikte på å forbedre veiledningen asylsøkere får før mottaks- og ankomstsamtalen. Avtalepartene gjøres kjent med resultatet og konsulteres i arbeidet med videre tiltak.

4. Arbeide med å følge opp NOU 2010:12 og vurdere forslagene om en ny og bedre klageordning for utlendingssaker. Herunder vurdere om oppgaver som i dag ligger i Utlendingsnemnda skal overføres til en forvaltningsdomstol. Målet skal være raskere saksbehandling og raskere retur for de uten grunnlag for opphold.

Gjennomføringspunkt:

1. Det nedsettes et eget utvalg som skal utrede bruken av forvaltningsdomstol også innenfor utlendingfeltet.
 2. Det igangsettes arbeid for å følge opp NOU 2010:12 for å sikre en bedre klageordning for utlendingssaker.
-

5. Redusere straffnivået som kreves for utvisning av utlendinger som er ilagt straff eller særreaksjon i hjemlandet for forhold som etter norsk lov kan føre til en fengselsstraff i fem år eller mer. Dagens regel er ti år eller mer.

Gjennomføringspunkt:

1. Følgende endring foreslås i lovens § 17 første ledd bokstav h:

«En utlending kan bortvises:

..

h) når utlendingen i utlandet er straffet eller er ilagt særreaksjon for et forhold som etter norsk lov kan føre til fengselsstraff i fem år eller mer.»

2. Det utformes høringsbrev for å endre loven slik at personer som kan ekskluderes fra flyktningstatus, også skal kunne nektes innreise og opphold på annet grunnlag. (Se tilleggspunktet bakerst i dette dokumentet for mer info.)
-

6. Arbeide for flere returavtaler, og bruke Norges posisjon til å sikre flere avtaler.

Gjennomføringspunkt:

Det arbeides videre med å koble retur og andre bilaterale avtaler.

7. Opprette en hurtigfil for asylsøkere som blir tatt for kriminelle handlinger (som for eksempel besittelse og salg av narkotika), der søknaden behandles raskt og søkeren

returneres til opprinnelseslandet ved avslag.

Gjennomføringspunkt:

1. Departementet evaluerer tiltakene og virkemidlene som foreligger for å behandle asylsøknader fra personer som blir tatt for kriminelle handlinger, og konsulterer partene i det videre arbeidet med eventuelle påkrevde endringer i hjemmelsgrunnlaget for å få forgang i dette arbeidet.
 2. Departementet ber gjennom tildelingsbrevene til POD og UDI sikre at det gis tilstrekkelig prioritet til hurtigbehandling av sakene til kriminelle asylsøkere som kan sendes ut.
-

8. Styrke returarbeidet og politiets arbeid med identitet i den innledende asylsaksbehandlingen gjennom Nasjonalt ID-senter. Videreutvikle det nordiske og europeiske samarbeidet på dette området.

Gjennomføringspunkt:

1. Det åpnes for adgang til økt registrering og bruk av biometriske data
 2. Lagringstid for biometriske data forlenges til ti år etter behandlet asylsøknad.
 3. Regjeringen fremmer forslag om unntak fra taushetsplikt for ansatte ved mottak og omsorgssentre. Forslaget legges fram for avtalepartene før høring.
-

9. Bruke utenriktjenesten mer aktivt i regionene hvor det største antallet grunnløse asylsøkere kommer fra til å informere om manglende muligheter for opphold.

Gjennomføringspunkt:

UD og JD utarbeider skriv til relevante utenriksstasjoner med forventninger til videre oppfølging.

F: Familieetablering/familiegjenforening

10. Heve underholdskravet i saker familieetableringssaker, men innføre mer liberale skjønnsvurderinger i forbindelse med herboende eller utlendingens inntektsevne. Hensikten med endringen er å bekjempe tvangsekteskap og sikre at paret kan forsørge seg selv.

Gjennomføringspunkt:

1. Underholdskravet for familieetablerings- og familiegjenforeningssaker heves til lønnstrinn 24 i statens lønnsregulativ.
2. Det innføres en skjønnsbasert hjemmel for særlige tilfeller med utgangspunkt i referansepersonens eller utlendingens faktiske inntektsevne.

Unntakshjemmel: «Dersom det er åpenbart at familieetableringen/ familiegjennforeningen ikke er et resultat av tvang, og paret åpenbart er i stand til å forsørge seg selv, kan det gjøres unntak fra underholdskravet.»

Høringsutkastet forelegges avtalepartene før utsendelse.

11. Heve kravet om botid for permanent oppholdstillatelse fra tre år til fem år. Gjennomgå reglene knyttet til personer som opplever mishandling.

Gjennomføringspunkt:

1. Utlendingsloven § 62, første ledd endres slik (endringer i kursiv):

«En utlending som de siste *fem* årene har oppholdt seg i riket med midlertidig oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, har etter søknad rett til permanent oppholdstillatelse dersom

- a) utlendingen de siste *fem* årene ikke har oppholdt seg utenfor riket mer enn syv måneder til sammen,
- b) utlendingen fortsatt oppfyller vilkårene for en midlertidig oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse,
- c) det ikke foreligger forhold som nevnt i § 66, og
- d) utlendingen har gjennomført pliktig norskopplæring i henhold til introduksjonsloven.»

2. For å motvirke ev. negative virkninger av et hevet botidskrav, særlig for dem som opplever mishandling i familielivet, gjennomgås reglene i utlendingsloven og - forskriften for å finne avbøtende tiltak.
-

12. I større grad bruke DNA-testing for å avklare identitet i forbindelse med familiegjennforening.

Gjennomføringspunkt:

Bruken av DNA-testing i familieinnvandringsaker utvides og kan gjennomføres ved tvil om identitet og for å avklare faktiske familierelasjoner. Det vurderes om det er behov for lovendringer.

13. Innføre en 24 års-grense for familieetablering, med liberale skjønnsvurderinger, ut fra at hensikten med endringen er å bekjempe tvangsekteskap og sikre at paret kan forsørge seg selv.

Gjennomføringspunkt:

1. Det innføres følgende lovbestemmelse om 24-årskrav:

«Det er et vilkår for oppholdstillatelse etter §§ 40 (ektefeller) og 41 (samboere) at begge parter har fylt 24 år, med mindre:

- a) samlivet var etablert før tidspunktet for referansepersonens innreise til riket, eller
- b) partene har levd i et etablert samliv i Norge mens begge har hatt oppholdstillatelse.

Det kan gjøres unntak fra vilkåret dersom det er åpenbart at ekteskapet/samlivet er frivillig og paret kan forsørge seg selv.»

- 2. Partene er enige om å utarbeide tiltak for å forhindre at unge personer tvangsgiftes i Norge eller opprinnelseslandet/utlandet.

-
- 14. Utrede en ordning med «kjærlighetsvisum», som ikke stiller krav om forlovelse/planlagt bryllup.

Gjennomføringspunkt:

Departementet gjennomfører en utredning med utgangspunkt i forslaget i dok. 8: 85 (2005–2006) om innføring av kjærestevisum med inntil 3 måneders varighet for utenlandske statsborgere med norsk kjæreste, hvor det stilles noe lavere krav enn dagens ordning med forlovelsesvisum. Hensynet til kontroll, etterprøvbarehet og fare for omgåelsesmuligheter skal inngå i utredningen.

G: Arbeidsinnvandring

- 15. Etablere flere servicekontor for politi, UDI, NAV og Skatteetaten for å lette tid og byråkrati ved arbeidsinnvandring.

Ansvar: AD, FIN, KMD, JD

Gjennomføringspunkt:

Det igangsettes et arbeid på tvers av relevante departement for å vurdere hvor servicekontorer for politi, UDI, NAV og Skatteetaten kan etableres og hvordan byråkratiet ved arbeidsinnvandring reduseres.

-
- 16. Enklere regler for arbeidsinnvandring for høykvalifiserte arbeidsinnvandrere med arbeid, inkludert utrede en modell med forhåndsgodkjenning av større virksomheter.

Ansvar: AD

Gjennomføringspunkt:

Regjeringen (AD) kommer tilbake til avtalepartnerne med forslag til enklere regler for arbeidsinnvandring for høykvalifiserte arbeidsinnvandrere med arbeid, inkludert en utredning av en modell med forhåndsgodkjenning av større virksomheter, ved blant annet å vurdere forslag på området fremmet i forrige stortingsperiode.

17. Jobbe for å styrke Schengens yttergrense og styrke samarbeidet med de store mottakerlandene for å hindre at grunnløse asylsøkere reiser fra land til land innenfor Schengen.

Gjennomføringspunkt:

1. JD samarbeider med UD om hvordan dette kan adresseres best i relevante fora.
 2. Regjeringen arbeider for å sikre støtte til kompetanseheving, utstyr og eventuelt annen bistand for å bedre sikre Schengens yttergrenser bedre i de store mottakerlandene.
-

H: Integrering

18. Endre utlendingsforskriften slik at asylsøkere og andre uten innvilget oppholdstillatelse gis mulighet til å delta i ulønnet frivillig arbeid for humanitære organisasjoner, idrettslag ol.

Gjennomføringspunkt:

Gjennomføres ikke, med henvisning til utlendingsforskriften § 1-1 A, hvor dette allerede er ivare tatt fra 2011.

19. Alle som søker norsk statsborgerskap skal beherske et minimum av norsk muntlig og gjennomgå en test i samfunnskunnskap. Prøven skal bestås, men med rimelige unntaksbestemmelser.

Gjennomføringspunkt:

Departementet utreder behovet for regelendringer og legger dette frem for avtalepartene før sommeren 2014, med sikte på å innføre ordningen fra 1. juli 2015.

20. Styrke språkopplæringen for kvinner med minoritetsbakgrunn, og gi flere mulighet til å delta i arbeidslivet. Koble gratis kjernetid i barnehage til krav om deltakelse i aktivitet eller norskopplæring.

Ansvar: BLD, KD og AD.

Gjennomføringspunkt:

Regjeringen kommer tilbake til avtalepartene med forslag til hvordan språkopplæring for kvinner med minoritetsbakgrunn kan styrkes og hvordan flere kan få mulighet til å delta i arbeidslivet. Det sees også på hvordan gratis kjernetid i barnehage kan kobles til deltakelse i aktivitet eller norskopplæring.

21. Kartlegge barns språkferdigheter og gi språkopplæring til barn med svake norskferdigheter før skolestart. Tilbudet skal også omfatte barn som ikke går i barnehage.

Ansvar: KD, HOD, KMD

Gjennomføringspunkt:

Regjeringen kommer tilbake til avtalepartene med eventuelle endringer som påkreves for å kartlegge barns språkferdigheter og gjennomføre språkopplæring til barn med svake norskferdigheter før skolestart, samt hvordan kartleggingen og opplæringen bør organiseres.

22. Sørge for raskere godkjenningsordninger, bedre realkompetansevurdering og tilbud om oppdatering av kompetanse for å sikre at utdanning innvandrere allerede har kan brukes i Norge.

Ansvar: KD

Gjennomføringspunkt:

Regjeringen kommer tilbake til avtalepartene med konkrete forslag til raskere godkjenningsordninger, bedre realkompetansevurdering og tilbud om oppdatering av kompetanse for å sikre at utdanning innvandrere allerede har kan brukes i Norge.

23. Styrke bosettingsarbeidet i kommunene og se på innretningen i tilskuddsordningene.

Ansvar: BLD

Gjennomføringspunkt:

1. Det sees på alternative måter for bosetting, herunder vurdere modeller for selvbosetting, som gjør at personer med innvilget opphold kan få redusert ventetiden på asylmottak og bli bosatt raskere. Innretningen av tilskuddsordningene gjennomgås med samme hensikt om å få til en raskere og bedre integrering.
 2. Regjeringen involverer avtalepartene på relevant måte.
-

24. Prioritere kvoteflyktninger med størst sjanse for vellykket integrering.

Gjennomføringspunkt:

Departementet innfører ny ordning for prioritering av kvoteflyktninger med størst sjanse for vellykket integrering fra budsjettåret 2015.

I: Forfølgelse basert på religion og tilhørighet til sosial gruppe (seksuell legning)

25. Praktiseringen av beskyttelse basert på religion eller tilhørighet til sosial gruppe (seksuell legning) utredes og sammenliknes med UNHCRs retningslinjer og EUs statusdirektiv.

Gjennomføringspunkt:

Gjennomføres så snart det lar seg gjøre. Avtalepartene konfereres etter at utredningen er gjennomført.

Avtalens punkt D 1 – Tilleggspunkt om utvidet fremstillingsfrist

Bakgrunn:

- En person som pågripes på utlendingsrettslig grunnlag, og som politiet ønsker å holde på, skal etter gjeldende regel i utlendingsloven (§ 106 tredje ledd) fremstilles for tingretten med begjæring om fengsling «*snarest mulig, og så vidt mulig dagen etter pågripelsen*».
- Etter strafferprosessloven skal fremstilling i straffesaker skje «*snarest mulig, og senest den tredje dagen etter pågripelsen*».
- Den forrige regjeringen sendte i 2010 på høring et forslag om samme fremstillingsfrist i utlendingssaker som ved pågripelse i straffesaker. Det ble utsatt å ta stilling til spørsmålet, og saken ble ikke ferdigbehandlet.
- Den store majoriteten av pågripelser etter utlendingsloven skjer for gjennomføring av utsendelse, og i flertallet av sakene blir utlendingen uttransportert eller sluppet fri før utløpet av fremstillingsfristen. Også når det er nødvendig med fengslingskjennelse, holdes utlendingen i de fleste tilfeller fengslet i kort tid. Median oppholdstid på Trandum er om lag én og en halv dag (gjennomsnittlig oppholdstid er om lag åtte og en halv dag).
- En utvidelse av fremstillingsfristen, slik at enda flere uttransporteringer kan håndteres uten at det er nødvendig å be om fengslingskjennelse, vil innebære en effektivisering og ressursbesparelse.

Forslag til gjennomføringspunkt/tilleggspunkt til D 1:

«Når en utlending pågripes etter utlendingsloven, skal politiet ha samme frist for å fremstille vedkommende for domstolen for fengsling, som de har etter straffeprosessloven i straffesaker, dvs. «snarest mulig og senest den tredje dagen etter pågripelsen.» Regjeringen fremmer lovforslag om saken.»

Forslag til lovtekst:

Utlendingsloven § 92 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Det skal så vidt mulig oppnevnes en prosessfullmektig straks det er klart at en pågrepet utlending ikke vil bli løslatt, uttransportert eller fremstilt for fengsling etter § 106 innen utløpet av andre dagen etter pågripelsen.

Utlendingsloven § 106 tredje ledd skal lyde (endring i kursiv):

Pågripelse besluttet av politimesteren eller den politimesteren gir fullmakt. Når det er fare ved opphold, kan en polititjenestemann foreta pågripelse. Vil politiet beholde den pågrepet, må vedkommende snarest mulig, og senest den tredje dagen etter pågripelsen fremstilles for tingretten med begjæring om fengsling. Straffeprosessloven §§ 174 til 191 gjelder så langt de passer. Fengsling etter første ledd bokstav b til f kan besluttet for høyst fire uker av gangen.

Avtalens punkt D 1 – Tilleggspunkt om adgang til å vurdere fengsling av personer som i dag får sakene vurdert i løpet av 48 timer

Utlendingsdirektoratet har en praksis hvor de behandler antatt grunnløse asylsøknader innen 48 timer med sikte på rask uttransportering. Politiets erfaringer viser at enkelte av søkerne i denne kategorien forlater mottaket og begår kriminelle handlinger. Det er da grunn til å anta at det er tale om personer som allerede i utgangspunktet har kriminelle hensikter med innreisen i Norge. Dette er personer som misbruker asylsystemet til skade for alle som har et reelt beskyttelsesbehov. Det understrekes at dette kun gjelder enkelte av de aktuelle asylsøkerne, ikke alle.

Den europeiske menneskerettsdomstol behandlet i 2008 Storbritannias praksis med å fengsle alle som kunne få sakene behandlet gjennom hurtigprosedyre inntil 7 dager (Saadi v. UK). Statistikken den gang viste at 13 000 av 84 000 asylsøkere ble fengslet etter ordningen. Menneskerettsdomstolen godtok denne praksisen, og bemerket at slike hurtigprosedyrer kan tjene hele ordningen:

«Indeed the policy behind the creation of the Oakington regime was generally to benefit asylum seekers; as Lord Slynn put it, «getting a speedy decision is in the interests not only of the applicants but of those increasingly in the queue». Moreover, since the purpose of the deprivation of liberty was to enable the authorities quickly and efficiently to determine the applicant's claim to asylum, his detention was closely connected to the purpose of preventing unauthorized entry.”

Hittil i år er det kommet 281 søkere fra land utenfor EU som har fått sakene sine behandlet i Norge etter 48-timers prosedyren. De fleste kommer fra Albania (116), Serbia (59), Bosnia-Hercegovina (28), Makedonia (27), Georgia (25).

Det understrekes at saker som tas inn i 48-timers prosedyren, men som viser seg å ha mer substans enn først antatt, føres over i ordinært saksbehandlingsløp.

Gjennomføringspunkt/tilleggspunkt til D1:

Følgende forslag til lovtekst:

I § 106 første ledd tilføyes en ny bokstav h:

§ 106. Pågrepelse og fengsling

En utlending kan pågripes og fengsles når (...)

h) utlendingens søknad om beskyttelse anses åpenbart grunnløs og derfor behandles i særskilt hurtigprosedyre,

I § 106 fjerde ledd tilføyes et nytt punktum:

Pågrepelse og eventuell fengsling etter første ledd bokstav h kan ikke overstige 72 timer.

Avtalens punkt E 5 – Tilleggspunkt om generelt innreiseforbud for personer som kan ekskluderes etter flyktningkonvensjonen

Bakgrunn:

- En utlending som søker om beskyttelse, skal etter utlendingsloven (og flyktningkonvensjonen) ekskluderes fra flyktningstatus blant annet dersom det er *«alvorlig grunn til å anta at utlendingen har gjort seg skyldig i [...] en krigsforbrytelse eller en forbrytelse mot menneskeheten [eller] en alvorlig ikke-politisk forbrytelse utenfor Norges grenser, før han fikk adgang til Norge som flyktning»*.
- Dersom utlendingen søker om familieinnvandring eller en annen tillatelse som vedkommende kan ha rettskrav på, gjelder imidlertid ingen tilsvarende regel om å avslå søknaden om oppholdstillatelse med mindre utlendingen er straffet eller kan nektes opphold av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn.
- Departementet vil utforme et høringsbrev for å endre loven slik at personer som kan ekskluderes fra flyktningstatus, også skal kunne nektes innreise og opphold på annet grunnlag.

Gjennomføringspunkt/tilleggspunkt til E 5:

«Det utformes høringsbrev for å endre loven slik at personer som kan ekskluderes fra flyktningstatus, også skal kunne nektes innreise og opphold på annet grunnlag.»